

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Cezaevleri, sadece cezaların infaz edildiği mekanlar değil, aynı zamanda devletin insan onuruna ve yaşam hakkına yaklaşımının doğrudan gözlemlendiği alanlardır. Özellikle hasta mahpuslar bağlamında cezaevi koşulları, sağlık hizmetlerine erişim hakkı, tedaviye erişim ve infaz erteleme uygulamaları, Türkiye'nin hem Anayasa'dan hem de uluslararası insan hakları sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerini sınavan kritik alanlardır. Bu yükümlülüklerle rağmen, mahpusların tedaviye erişim hakkı sıklıkla ihlal edilmekte, geri dönüşü olmayan ölümler yaşanmakta ve adeta cezaevleri sessiz ölümlerin mekânlarına dönüşmektedir.

Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutulan ağır hasta mahpus Uygar Arslan'ın durumu, bu çarpıcı gerçekliğin en güncel örneklerinden biridir. Ailesiyle yaptığımız görüşme ve İHD Hakkâri Şubesi'nin, 1 Temmuz 2025 tarihinde yaptığı basın açıklamasında aktarıldığı üzere, Arslan yıllardır süren hukuki ve fiziki baskılar sonucu yaşamını sürdürmeye çalışmakta; ancak sağlık koşulları itibarıyla cezaevi ortamında kalması artık mümkün değildir.

Uygar Arslan, ilk kez 2013 yılında gözaltına alınmış, dört günlük gözaltı sürecinin ardından "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklanarak önce Hakkâri Cezaevi'ne, ardından Van F Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edilmiştir. Van'da üç ay tutuklu kaldıktan sonra Bitlis E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderilmiş, burada yedi ay kaldıktan sonra tahliye edilmiştir. Bu dönemde Fırat Dağıtımında çalışan Arslan, cezaevinden çıktıktan sonra geçimini sağlamak amacıyla temizlik işçiliği yapmıştır. Ancak yaşamı boyunca gözaltılar, fişleme ve idari baskılarla karşı karşıya kalmaya devam etmiştir.

2016 yılında Şemdinli'de yapılan bir basın açıklaması sonrasında, o sırada temizlik görevlisi olarak çalışan Uygar Arslan, olaylarla hiçbir ilgisi olmadığı hâlde tekrar gözaltına alınmıştır. Üç gün gözaltında kaldıktan sonra yine Hakkâri Cezaevi'ne sevk edilmiş; 16 gün sonra tekrar Van F Tipi Cezaevi'ne gönderilmiştir. Bu süreçte 18 ay tutuklu kalmış, ardından yeniden tahliye edilmiştir.

En son 2023 yılında, gizli tanık beyanlarının esas alındığı bir dosya kapsamında, evinin önünde gözaltına alınarak Hakkâri Cezaevi'ne gönderilmiştir. Yedi günlük tutukluluk süresinden sonra yeniden Van F Tipi Cezaevi'ne sevk edilmiştir. Ailesiyle yaptığımız görüşmede, bu dönemde

Arslan'ın ciddi sağlık sorunları yaşadığı aktarılmıştır. Yaklaşık yedi ay önce mide kanaması geçirmiş, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hastanesi'nde ameliyat edilmiştir. Ameliyat sırasında midesinde delinme olduğu tespit edilmiş, tedavi sonrası cezaevine gönderilmiştir.

Ancak Arslan'ın sağlık sorunları devam etmektedir. Beslenememekte, cezaevi yemeklerini tüketememekte, bağırsaklarında ciddi rahatsızlıklar yaşamakta ve yaklaşık 40 kiloya düşmüş durumdadır. Kendi ihtiyaçlarını karşılayamamakta, yalnızca koğuş arkadaşlarının desteğiyle yaşamını sürdürebilmektedir. Geçtiğimiz hafta hem midesinden hem bağırsaklarından parça alınmış, zihinsel rahatsızlıkları da olduğu belirtilmiştir. Buna rağmen halen cezaevinde tutulmaktadır. Arslan, evli ve üç çocuk babasıdır; çocuklarının doğumlarında yanlarında olamamış, yıllar içinde sürekli biçimde cezaevlerine girip çıkmıştır. Ailesi, en son 16 Haziran 2025'te yaptığı açık görüşte, mahpusun hem fiziksel hem ruhsal olarak tükendiğini ve derhal tahliye edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

İHD Hakkâri Şubesi tarafından da bu duruma dikkat çekilerek, hasta mahpus Uygur Arslan için acilen infaz ertelemesi ve tedaviye erişim talep edilmiştir. Dernek açıklamasında, mahpusun yaşam hakkının tehdit altında olduğu açık biçimde vurgulanmıştır.

Tüm bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'nin hem iç hukuku hem de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca mahpusun cezaevinde tutulmaya devam etmesi açık bir hak ihlali anlamına gelmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. (yaşam hakkı) ve 3. (işkence ve kötü muamele yasağı) maddeleri, BM Mandela Kuralları, İstanbul Protokolü ve Anayasa'nın 17. maddesi bu konuda devlete pozitif yükümlölük yüklemektedir.

Ayrıca 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi, "hapis cezasının infazı, cezaevinde kalması halinde kişinin yaşamını tehlikeye sokacaksa" infazın ertelenebileceğini düzenlemektedir. Uygur Arslan'ın durumu, bu hükmün doğrudan uygulanması gereken nitelikte olup halen Adli Tıp Kurumu'ndan (ATK) herhangi bir rapor alınmamış olması, ayrı bir sorumsuzluk örneğidir.

Uygur Arslan'ın durumu, hasta mahpuslara yönelik devlet politikalarının ve ceza infaz sisteminin yapısal eksiklerini çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Cezaevinde kalmaya devam etmesi, insanlık onuruyla bağdaşmadığı gibi açıkça yaşam hakkı ihlalidir. Bu nedenle, infazının derhal ertelenmesi ve bağımsız sağlık kuruluşlarında tedavi altına alınması hem hukuki hem de insani açıdan zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Uygar Arslan'ın sağlık durumuna ilişkin Bakanlığınızda mevcut en güncel tıbbi raporlar nelerdir? Bu raporlar bağımsız bir hastane veya üniversite tarafından mı hazırlanmıştır?
2. Uygar Arslan'ın geçirdiği mide kanaması, bağırsak rahatsızlıkları, zihinsel engel durumu ve ciddi kilo kaybı birlikte değerlendirildiğinde, cezaevinde tutulmasının yaşam hakkını tehdit ettiği kabul edilmekte midir?
3. Uygar Arslan hakkında bugüne kadar Adli Tıp Kurumu'na sevk yapılmış mıdır? Yapılmadıysa, bu gecikmenin gerekçesi nedir?
4. Cezaevi yemeklerini tüketemediği ve beslenemediği açıkça bilinmesine rağmen, Uygar Arslan'a özel diyet, destekleyici besin ya da tıbbi destek sağlanmış mıdır?
5. Cezaevi yönetimi, Arslan'ın ihtiyaçlarını tek başına karşılayamamasına ilişkin bir tutanak düzenlemiş midir? Bu durum Bakanlığınıza bildirilmiş midir?
6. Uygar Arslan'ın ailesiyle yaptığı son görüşmede sağlık durumuna dair beyanları cezaevi idaresi tarafından kayıt altına alınmış mıdır?
7. 2020-2025 yılları arasında cezaevlerinde yaşamını yitiren hasta mahpus sayısı kaçtır? Aynı dönemde sağlık nedeniyle infazı ertelenen mahpus sayısı nedir?
8. Uygar Arslan'ın ailesi ve İHD Hakkâri Şubesi tarafından yapılan başvurular üzerine Bakanlığınızca herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
9. Adli Tıp Kurumu dışındaki bağımsız sağlık kurullarının (üniversite hastaneleri, tabip odaları) vereceği raporların infaz ertelemeye bağlayıcı olması yönünde bir yasal ya da idari düzenleme planlanmakta mıdır?
10. Uygar Arslan'ın geçirdiği mide ameliyatı, ciddi kilo kaybı, bağırsak rahatsızlıkları, zihinsel engeli ve kendi ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olması dikkate alındığında; cezaevinde tutulmaya devam edilmesi yaşam hakkını açıkça tehdit etmektedir. Bu ağır sağlık durumu karşısında, Adalet Bakanlığı Uygar Arslan hakkında infazın ertelenmesi ve derhal tahliye edilmesi yönünde gerekli idari ve hukuki girişimlerde bulunmayı planlamakta mıdır? Bu yönde herhangi bir süreç başlatılmış mıdır veya başlatılacak mıdır? Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?